CAPVT XXXVII.

Virtus Lunam movens, quomodo comparata sit.

ET QVIA cap. XXXIV obiter in motus LVNÆ mentionem incidi; lubet totum negocium delineare paulo clarius, ne scrupulus aliquis a LVNA injectus lectorem in toto hoc tractatu torqueat, quo minus expedite mihi suum præbeat assensum: quin potius ut mirifice confirmetur, evidentissima motus LVNARIS contemplatione: denique ut Astronomiæ pars Physica hoc libro sit integra. Nam etsi in theoriam LVNÆ paucula quædam differenda sunt, seu aliter tradenda, seu particularius explicanda: illa tamen hinc orientur.

Animadvertit TYCHO BRAHEVS per diutinas & creberrimas observationes LVNÆ in omni situ cum SOLE, quod in LVNA præter anomaliam epicycli, & præter illam anomaliam menstruam, quæ etiam PTOLEMÆO nota fuit, ipse etiam medius motus (respectu harum duarum inæqualitatum sic dictus) nondum sit plane medius, sed intendatur sub conjunctiones & oppositiones cum SOLE, remittatur in quadraturis; ut etiamsi nullis turbaretur epicyclis, tamen LVNA ipsa, etiam in concentrico TERRAM circumiens, inæqualiter circumiret.

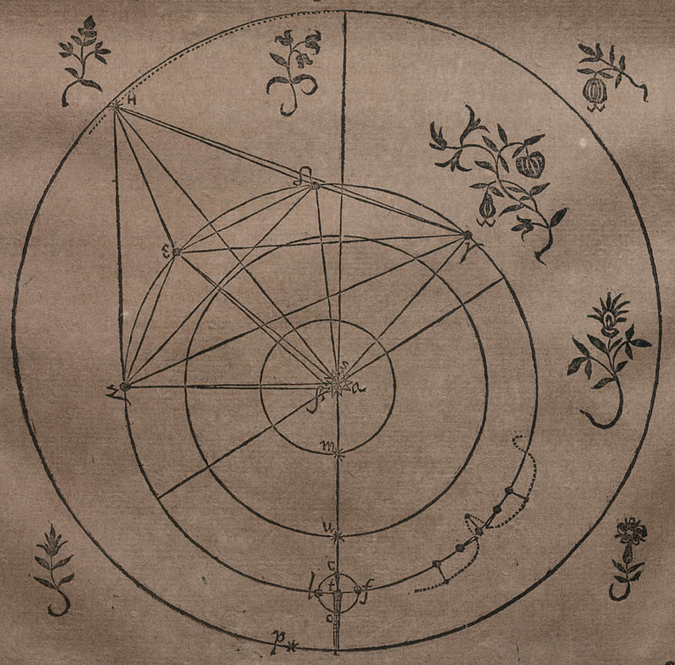

Sit s

Cap. XXXVII.

Sit s *corpus* SOLIS, M *orbis* MERCVRII, V VENERIS, T TELLVRIS, P MARTIS *&c: Et moveantur omnes superius a dextris ad sinistras perpetim. Sit autem* C L O F *orbis* LVNÆ, O LVNA *in oppositione*, C *in conjunctione*, L.F. *in quadraturis: & maneat jam* C L O F *concentricus ex* TERRA *in* T *descriptus, moveaturque in plagam* O F C L. *Quæritur igitur quæ caussa, cur* LVNA *in* C.O. *sit celerior circa* T, *quam in* F L, *cum jam animo removerimus eccentricitatem & epicyclos? Hic expectat lector (scio) ut dicam, ideo celeriorem esse in* O, *quia motus ejus eo loci sit in easdem partes cum omnium* PLANETARVM *motu. At hæc vera causa non est. Sic enim in* C *fieret* LVNA *tardissima, motu composito; cum proprius ejus motus* F C L *nonnihil renitatur illi communi, ad sinistras partes. Sciendum enim, quod* LVNA *in suo orbe ex* C *feratur minus ad partes dextras* L, *quam* TERRA *ad sinistras in suo orbe: ideoque* LVNA, *motu composito ex proprio & ex* TELLVRIS *communi, semper etiam ad dextras superius,* TERRA *in* ♁ *versante, hic vero,* TERRA *inferius in* T *versante, ad sinistras fertur; tarde tamen circa* C, *velociter circa* O, *cujusmodi motum spirales lineæ hic delineatæ proxime exprimunt.*

Sed forsan aliud expectas, ut dicam provenire hoc Phænomenon ex eo, quod Virtus motrix SOLIS *in* O *sit remissior, in* C *incitatior? Multo minus hoc dixero. Sic enim efficiam, ut utrinque in* O *&* C *fiat tarda, in* F.L. *velox, quod est contrarium quæsito. Nam si in* O *remisse promovetur, tarda igitur: & si in* C *fortius impeditur, quo minus ex* C *in* L *contrarium tendat, rursum igitur tarde movebitur ex* C *in* L. Nempe non recte fit, ut LVNAM SOLI permittamus a TERRA liberam. Aberraret enim denique a TERRA, ut apogæa a locis suis aberrant. Quin potius tribuenda TELLVRI vis retentiva LVNÆ, ceu catena quædam; quæ esset, etsi LVNA TERRAM plane non circumiret; & qua posita, LVNA cum TERRA quasi in eadem navi fertur, nempe in eadem virtute ☉, jamque, quasi hoc motu ex ☉, libera esset, privatim a TERRA rotatur.

Itaque celeritatis in O.C. causam non aliam esse puto, quam eam, quod T Terra, virtutem movendi Lunam, ex S Sole hausit, eamq; continuatione lineæ T S conservat. Itaque S C T O merito diameter virtuosa appellari potest, cum hi duo fontes sint omnis motus nempe T & S.

Hoc enim posito sequetur etiam illa inæqualitas menstrua PTOLEMÆO nota. *Nam si virtus in* C.O. *fortior est, quam in* F.L, *lapsa ex eodem fonte* T: *ergo si apogæum in* C.O. *versatur, majus damnum celeritatis est, quam si sit apogæum in* F.L. *Majores ergo æquationes ex apogæo* O *vel* C *redundant, in* F.L, *quam ex apogæo* F *vel* L *in* C.O. *conjunctiones & oppositiones.*

Vides igitur speculationes hasce Physicas ita comparatas esse, ut etiam LVNÆ phænomenis sufficere possint; neque incitari LVNAM a SOLE primario, ut TERRAM circumveniat, sed a virtute aliqua in TERRA ipsa delitescente, indeque speciem sui immateriatam ad LVNÆ corpus ejaculante, fortiore tamen in linea quæ centro SOLIS (primarii fontis) & TERRÆ connectit.

Quomodo vero diameter ista virtuosior evadat, difficile est explicare clarius. Nam neque SOLIS neque TERRÆ virtus emanans in LV-